

פרי ביכורים

חידושי הלכה והגות משולחנו של מורינו הגאון רבי יצחק מאיר הגר שליט"א

רב ומו"צ דקהילת חניכי הישיבות רמת בית שמש ב'

יו"ל ע"י מכון תורה ברמה רמב"ש ב' הערות ושאלות pribicurim100@gmail.com

ל.ה.ו. פרשת וירא-תשפ"ו

בענין מצות הכנסת אורחים

הכנסת אורחים היא מכלל מצות גמילות חסדים כמבואר ברמב"ם ועוד ראשונים.

וז"ל הרמב"ם בפ"ד מהל' אבל ה"א, מצות עשה של דבריהם לבקר חולים, ולנחם אבלים, ולהוציא המת, ולהכניס הכלה, וללוות האורחים, ולהתעסק בכל צרכי הקבורה, לשאת על הכתף, ולילך לפניו ולספוד ולחפור ולקבור, וכן לשמח הכלה והחתן, ולסעודם בכל צרכיהם, ואלו הן גמילות חסדים שבגופו שאין להם שיעור, אף על פי שכל מצות אלו מדבריהם הרי הן בכלל ואהבת לרעך כמוך, כל הדברים שאתה רוצה שיעשו אותם לך אחרים, עשה אתה אותן לאחיק בתורה ובמצות. עכ"ל.

ובהלכה ב' כתב, שכר הלויה מרובה מן הכל, והוא החק שחקקו אברהם אבינו ודרך החסד שנהג בה, מאכיל עוברי דרכים ומשקה אותן ומלווה אותן, וגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה, שנאמר וירא והנה שלשה אנשים, ולוויים יותר מהכנסתן, אמרו חכמים כל שאינו מלווה כאילו שופך דמים. עכ"ל.

ויש לדייק במה שכתב הרמב"ם בהלכה א' ללוות האורחים ולא על עצם מצות הכנסת אורחים, וגם בהלכה ב' וג' הדגיש את מצוות הלווייה מעל הכל. אמנם היא מצוה חשובה

עד מאד כמבואר בסוטה מז ב אך יש עוד מצוות בהכנסת אורחים קודם ללוויה כגון אכילה ושתיה ולינה ועוד.

אמנם מצאנו אצל אברהם אבינו שכתוב בפסוק פי"ח, טז בראשית פרק יח פסוק טז, ויקומו משם האנשים וישקיפו על פני סדום ואברהם הלך עמם לשלחם. ורש"י פי' ללוותם כסבור אורחים היו. ויעויי' בפי' המזרחי על רש"י שכ' דלרש"י לא ידע עדיין דמלאכים הם. וגם הרבינו בחיי כ' ואברהם הולך עמם לשלחם. וסמך ליה וה' אמר, וביאורו, אמר לאברהם, כי בזכות הלוייה בא אליו הדבור. אך מצאנו גם קודם איך שנהג עם האורחים חוץ מהלוויה.

ויתכן לומר, שעיקר יסוד מצוות הכנסת אורחים היא הסבר פנים יפות, כי ככל שמקבלו בסבר פנים יפות הרי המצוה יותר משובחת, ומרן בעל החפץ חיים הרחיב בחיוב זה דסבר פנים יפות בספרו אהבת חסד ח"ג פ"ב והפליגו חז"ל במס' שבת קכז א במצוה זו עד שנחלקו ר"י ורב דימי מנהרדעא האם הכנסת אורחים גדולה כהכנסת בית המדרש או יותר מזה, והח"ח באהבת חסד ח"ג פ"א מתיר לבטל לימודו לצורך מצוה זו. יעו"ש.

ונראה לבאר דחשיבות מצוה זו דהכנסת אורחים הוי יותר משאר מצוות חסד כמו שכ' בעל המאירי במס' שבת קכז א, כי בהכנסת אורחים לביתו האדם מוותר על פרטיותו ומכניס זרים לביתו, כי הטבע האנושי שכל אחד שומר בקנאות על מקומו ופרטיותו שלא יכנס זר לרשותו, ובזה חש האדם את מקומו ויחודו, אך כשמוותר על זה לצורך זולתו, ומכניס אותו לרשותו הפרטית בכך הוא מקיים את החסד בשלימות שנותן לא רק מעצמו את ממש את עצמו ופרטיותו, וזוהי דרגא הרבה יותר גבוהה מלתת בלי לוותר על עצמו. ולכן יותר קשה לעשות זאת בסבר פנים יפות, אך לצורך האורח זוהי חובה, כי הרי האורח חש זר ומנוכר ואוכל לחם חסד ובכך שמקבלו בסבר פנים יפות מראה ומוכיח לו שהוא רצוי ומקובל והמצוה רבה ביותר, וכשהאורח הולך לדרכו ובעל הבית נושם לרווחה אזי רואים עד כמה המצוה היתה לו למעמסה ורועץ או לזכות ושמחה, וזה נראה לפי הלוויתו את האורח, לכן הליווי הוא החשוב, חוץ מהסיבות המנויות במס' סוטה שם, כי אם מלווהו כברת דרך ומראה לו שקשה עלי פרידתך הוכיח שכל המצוה היתה מליבו וברצון מושלם, ואז האורח מקבל מהבעל הבית הרגשה טובה שכל ההכנסת אורחים מושלמת על ידי זה. ויתכן שזהו הביאור ברמב"ם שעיקר המצוה היא הליווי. (ויתכן שזהו הסוד בשמיני עצרת מעבר לסעודה

קטנה שקשה עלי פרידתכם כמבואר במדרש, אלא שבכך מוכיח שכל עבודת הימים הנוראים היתה לנו לראש פינה, והבן).

ובזה ביארתי את מה שאמרו חז"ל במדרש ע"פ יתרו, דהפוח פתח לחבירו את נפשו הוא חייב לו, וצ"ע מדוע הוא חייב לו כל כך הרבה, הרי הוא פתח לו פתח, שיפתח לו בחזרה פתח, מדוע הוא חייב לו את נפשו. אלא י"ל, כי כשאדם זקוק לפתח שיפתחו לו והוא במקום שאין מי שיעשה זאת, הרי שנפשו בל עימו, והאדם מבולבל וטרוד, וכשמישהו פותח לו פתח הרי שיישב את נפשו ורוחו והשיב לו את נפשו ועל כן את נפשו הוא חייב לו.

ויתכן לומר ביאור נוסף בחשיבות הלווית האורח שהרמב"ם עשאו לעיקר המצוה, משום דהאכלתו והשקייתו ולינה וכו' הו' לכאורה בגדר נתינת צדקה, אמנם יש חשיבות שמכניסו לביתו אך יש כאן דרגת נתינת צדקה יותר גבוהה, אך לוויה אינה בכלל נתינה ולא מצאנו מצוה כזאת רק באורח ולא בשום מקום אחר, כי לא מצאנו דין ללוות את חבירו או משהו אחר רק באורח, ונראה כאן כי ברגע שהוא אורח הרי הוא נהיה בן ביתו ובאחריותו ועליו ללוותו ולראות שימשיך גם בדרכו הלאה בדרך טובה ושמורה שזה לא נמצא בשאר מצוות החסד שעליו לדאוג לו גם לאחר שנשלמה מצוותו, ולכן נמנה במצוות הכנסת האורחים כי יש כאן מצוה רבה מעבר למצוה העיקרית הנכללת בשאר מעשי חסד עם זולתו. ונראה לומר שזה מדויק ברמב"ם שם ה"ג שכ' כופין על הלוויה כשם שכופין על הצדקה. עכ"ל. הרי שהלוויה אינה בכלל סתם צדקה ולכן צריך לומר שכופין עליה כשם שכופין על הצדקה. והבן.

והנה הגמ' במס' סוטה מו ב אומרת שיש ללוות לפחות ד"א ותלמיד לרב הרבה יותר יעו"ש. והובא ברמב"ם שם, אך למעשה הקילו העולם במצוה זו, ובס' אהבת חסד הרחיב בזה וכ' שלא מועילה מחילת האורח למצות לוויה, ומתאמץ למצוא צד זכות על המקילין, והביא שם בשם הסמ"ע בחו"מ בסי' תכז ס"ק יא שכ' בשם הדרכי משה דהאידינא הרב מוחל על פרסה אך חייבים לפחות עד השער או ד' אמות, והח"ח שם מיקל בכך מסברא דיליה דהיום הדרכים מסומנים ולכך אין כל כך סכנה, ובס' עמק ברכה בענין מצוות גמ"ח שבגופו או' ד כ' בשם החזון איש וכ"כ בערוה"ש חו"מ סי' תכו ס"ב להקל בכך משום שהיום נוסעים הרבה ביחד ונעשה כל אחד שומר לחבירו.

וק"ק על זה כי הגמ' אומרת שם שפרעה ליווה את אברהם ארבע פסיעות ולכך זכה ועבדום ארבע מאות שנה (וביאר הבן יהודע שאמה אותיות מאה ובזכות ארבע אמה

זכה לארבע מאה), ולכאורה הרי אברהם לא היה לבדו כי הלך עם שרה ועבדים ושפחות שקיבל מפרעה, רק רואים שעל הכל בעי' ליווי פורתא ולפחות ד' אמות, ואין להקל בזה, ובפרט לפי סברתינו דיש כאן לבר מדין שמירה וכו' יש כאן גם להראות לאורח ששמח בהיותו אצלו, לכך חייבים להקפיד אפי' על מיעוט ליווי.

והדבר נוגע גם במי שמגיעים אליו אנשים להתייעץ או לבקש צדקה וכו' שעליו לקבלם בסבר פנים יפות ולנהוג בהם מנהג הכנסת אורחים, ואולי מי שדופק בדלת ואינו צריך את הבעל הבית או בני ביתו אלא רק מעות או ללוות משהו הרי שאינו אורח של בעל הבית ולא בא להתארח במחיצתו יתכן שאין כאן חיוב הכנסת אורחים אלא רק עשיית צרכיו ורצונו במידת החסד ותו לא.

והנה בכלל מצות הכנסת אורחים ידוע הנידון בענין עצירת טרמפים, האם יש בכך מצוות חסד רגילה או הכנסת אורחים. ואומרים העולם, שיש במצוה זו משום מצוות שהאדם דש בעקביו (הקלאצ' והברקס). וראיתי מאמר מהרב דבורקס בשם הגר"ק שאין בזה הכנסת אורחים אלא רק מצות חסד. אך בשם הרה"ק ר"א מבעלזא אומרים כמובא לקמן, שאמר שבדורינו קשה למצוא מצות הכנסת אורחים רגילה אם לא לקחת טרמפים. (חוץ מיושבי חו"ל שזוכים לעשות זאת ליושבי א"י הבאים לחו"ל).

וראוי להעתיק מכתבו של הגר"י ליברמן שליט"א בעל המשנת יוסף הובא בשו"ת שואלין ודורשין ח"ה להגר"א שלזינגר שליט"א, וז"ל, שוכט"ס למעב"ת מכובדי ה"ה הרב הגאון המפורסם בשערי הוראה חו"ב סוע"ה שמו מפארים מוהר"ר אליהו שלזינגר שליט"א הרב דשכונת גילה ומקור חיים דומ"ץ ומחבר ספרים רבים ומועילים אחדשה"ט וש"ת באה"ר קבלתי על נכון יקרת מכתבו ובו שני קונטרסים נחמדים בטוב טעם ודעת נאמרים וביקש חוות דעתי העניה ואבוא בזה עמש"כ בעניני גמילות חסדים בשאלה בנוסע ברכבו הפרטי ויש לו מקום פנוי אם חייב ע"פ ד"ת לקחת אנשים לרכבו ולהביאם לכה"פ למקום שהוא עצמו מגיע וה"מ באנשים שנראים לו כאנשים הגונים שאין חושש מהם ובפרט אם אדם מרים יד ומבקשו לקחתו עמו ה"ז עושה חסד גדול לקחתו וכת"ר שליט"א מניף ידו לבאר מקורות מצוות גמילות חסד מש"ס סוכה מט: ב"מ לב. סוטה יד. ועוד ומהראשונים הסוברים שהיא מ"ע דאורייתא והרמב"ם בהל' אבל יד ה"א שגמ"ח נכלל במ"ע דואהבת לרעך כמוך ושגמ"ח היא מהדברים שאין להם שיעור וכל שמרבה לעשות הכל נכלל בגוף המצוה ומגודל מצות הכנסת אורחים שכתב המאירי שבת קכז. לעולם ישתדל אדם בהכנסת אורחים אין לך מצוה גדולה מזו.

א. הנה בלי שום ספק שמי שיש לו רכב ה"ז מצוות גמ"ח בא"י שהכנסת אורחים היא מצוה נדירה זכות גדולה למי שיש לו ההזדמנות לקיימה ברכב שלו וכן סיפר לי איש שהגה"ק הקהלות יעקב זי"ע אמר לו שאם יעשה חסד ברכב שלו לא תאונה לו כל רעה ויסע לבטח דרכו.

ב. אבל מה שכת"ר כותב בסוף שזו מדת סדום לא לקחת אורח עמו ושכופין על מדת סדום, א"כ זאת אומרת, שמי שיש לו למשל שכן שנוסע כל יום בכיוון שהוא צריך ומסרב לקחתו עמו ה"ז יכול לקרותו לד"ת שב"ד יחייבוהו מכופין על מדת סדום שחייב לקחתו ואם לאו יענישוהו שיאמרו לגבאי ביהכנ"ס שלא יתנו לו עליה וכדומה, ודבר זה זר הוא בעיני כי מכמה סיבות יכול להיות שאדם אינו לוקח עמו אורח לאוטו וכופין על מדת סדום הוא רק אם זה נהנה וזה לא חסר כלל כמבואר בגמ' ב"ב יב: נט. עיי"ש שבכל מקום שיכול לומר שיש לו ריוח אם אינו מהנה חבירו לא הוי מדת סדום. ובנידון דידן אם יכול להפסיד זמן ברמזור שעד שאורחים נכנסים נגמר האור הירוק ושוב נכנס לפקק, לעתים קרובות בעל הרכב מנצל זמן הנסיעה לדבר בעסקיו הפרטיים שמפריע לו אם מישוהו שומעו, לפעמים נוסע עם בני ביתו וע"י אורח צריך לשתוק, יש השומעים שיעור בטייפ ואם הכניס שני אורחים המשוחחים ביניהם מפריעים לו, יש אורחים המפצירים לנסוע בדרך שנוח לאורח ואם לאו מקפיד עליו ולפעמים יש אורח שני שרצה בדרך אחרת, אם בעל הרכב דייקן וחסר סבלנות והאורח מאחר קצת מהזמן שקבע נסיעתו, יש כמה הסוגרים הדלת בחזקה וזה מזיק לרכב ואינו יכול להעיר לכל א' לסגור לאט, אם האורח לא חגר חגורת בטחון מקבל בעל הרכב רפורט ואינו יכול לגבות מהאורח כי לא יודע מי הוא וגם לא יתן לו, יש שאינם לוקחים באופן עקרוני בחורי ישיבה העומדים בטרמפיאדה מפני שזה הבחור מכניס עצמו לסכנה רוחנית ע"י נסיעות בטרמפים שכבר קרה שאנשי בליעל אורבים לבחורים כאלה לקחתם כאילו בטרמפ ולהכניס בהם רעל של תועבות ובעוה"ר כבר יצאו לתרבות רעה מזה רח"ל ופירטתי בזה ללמד זכות דמי שאינו לוקח טרמפים אינו ח"ו בכלל אנשי סדום, חוץ מזה גם עצם ההלכה דכופין על מד"ס היא לדעת הנימוק"י ב"ק ברי"ף דף ח סוף עמ ב רק בקרקע של שניהם אבל שהנהנה יבא וישתמש בחצר חבירו לא כופין על מד"ס שאם אי אתה אומר כן אין לך אדם שלא יכוף את חבירו על כרחו וכ"ד רא"ש וריטב"א וכ"כ תוס' ב"ב יב: ד"ה כגון שבחצר חבירו שאינו עומד להשכיר רק אם כבר דר בו א"צ להעלות שכר אבל פשיטא שיכול למחות שלא יכנס וכ"ה בתוס' ב"ק כב ד"ה הא לגבי

חצר דלא קיימא לאגרא ויעויין ברמ"א חו"מ סי' שסג ובשו"ת דברי מלכאל ח"ג סי' קנז דף קיח א וענין רחב הוא ואכמ"ל.

ובודאי גם כת"ר לא התכוין לומר שיש כאן ממש כופין על מד"ס אלא שאם נוסע לבדו ויש לו מקום דומה למדת סדום לא להנות את הבריות. אבל כל זה רק מטעם כופין על מדת סדום וכמובן שממדת גמ"ח ובממונו לא שייכים טעמים אלה כי מצות הכנסת אורחים היא גם בגופו וגם בממונו וגם בסבלנות וצריך לבטל זמנו ולוותר נוחיותו בשביל הכנסת אורחים שלפעמים מטריחים ומפריעים וכו' ואין זה פוטר ממצוה זו ולפ"ד הרה"ק מהר"א זי"ע הנ"ל הרי לקחת אורח לאוטו היא מצות הכנסת אורחים ומש"כ רמ"א חו"מ סי' קסג סעי' א בהגה ובש"ך יו"ד סי' רנו ס"ק א שבני העיר כופין להכניס אורחים זו היתה תקנת הקהלות שבבוא אורחים הי' הגבאי מחלק האורחים לבעלי הבתים וע"ז שייך לכפות ואם קהל יתקנו כן היום ג"כ יוכלו לכפות על הכנסת אורחים בבית וברכב אם שני אנשים נוסעים במונית טקסי ורוצים לקחת שלישי עמהם ה"ז עולה כסף נוסף שקלים וא"כ ה"ז גמ"ח והכנסת אורחים בגופו ובממונו ואם נוסע בתפקיד עבודתו ובעה"ב משלם נסיעתו ה"ז צריך לשלם התוספת בשביל האורח מכיסו ולא על חשבון בעה"ב טוב עשה כת"ר שליט"א שעורר על זה ודבריו בודאי יתפרסמו בקובצים תורניים ובעיתונות ובהרבות חסד יתמעטו תאונות הדרכים רח"ל וימשך חסד על עם ישראל אכ"ר. עכ"ל.

ודבריו נכוחים לכל רואה, ולכאורה יש בלקיחת טרמפים מצוה רבה של הכנסת אורחים אפילו שעיקר המטרה היא לקצר דרכו של הנוסע וההכנסה לרכב היא רק היכי תמצוי לכך, אך לפי מה שביארנו שחשיבות מצוה זו היא בהכנסתו לתוך המקום הפרטי שלנו הרי שיש בכך את גדר מצות הכנסת אורחים ממש, מה גם שמקיים בחדא מחתא גם מצות לוויה ששכרה הרבה כדביארנו.

ובגדר מי הוא הנקרא אורח, כתב הרמ"א אורח חיים סי' שלג ולא מקרי אורחים אלא שנתארחו אצלו בביתו או שזימן אורחים שנתארחו אצל אחרים אבל כשזימן חברו לסעוד סעודה אצלו לא מקרי אורחים ואינו סעודת מצוה שהותר לטרוח טירחה יתירה בשבילם ונקרא רק סעודת רשות. עכ"ל.

וצ"ע קצת כי התרומת הדשן בתשו' עב שהוא מקור דברי הרמ"א לא הכריע בזה וסיים בתשובתו שם, ואפשר שאין לחלק בזה. ואם אין לחלק הרי שיש גם באופן שמזמין חברו לסעוד אצלו ובפרט שחבירו עני ואין לו מה לאכול, וא"כ הוי מצוה דאורייתא,

ולא גרע מספק דאורייתא, ומדוע לא נקל במה שהקילו חז"ל באיסור דרבנן גם עבור ספק תורה, ומדוע החמיר בזה הרמ"א. ויתכן דעבור מצות הכנסת אורחים נחשב למצוה אפי' שלא הקילו בשבות בזה אבל לגבי הטבה וחסד לזולתו נחשב כן להכנסת אורחים.

ובשולחן ערוך הרב שם סעיף ו כתב, ואינן נקראים אורחים אלא שבאו מעיר אחרת בין שנתארחו אצלו בין שזימן אורחים שנתארחו אצל אחרים אבל כשזימן חבירו שבאותה העיר שיסעוד אצלו אינו נקרא אורח וסעודת הרשות היא אלא אם כן זימנו לבא אצלו לכבוד האורח שיש לו שאז גם חבירו בכלל אורח לענין זה.

ויל"ע בדבריו, דמשמע שהוא הבין שאם יש מצוה בהכנסת אורחים הוי סעודת מצוה ודלא כמו שכ' המג"א להדיא שאפי' שיש מצות הכנסת אורחים הוי מצות בעל הבית אך הסעודה לא הופכת להיות סעודת מצוה. ויעויי' עוד בשו"ע סי' תקטו ס"א ובנו"כ שם שלכאורה זהו מקור דבריו כלשון המהרש"ל כי סתם אורחים מעיר אחרת. והיינו שאין להם היכן לשהות בעיר ללא אירוח. ויעויי' בשו"ע סי' תקי סעי' ח ובמג"א סקל"ה ובמ"ב ס"ק לג. ויעויי' בתשו' משנת יוסף ח"ח סי' כב.

ובספר החיים לאחי המהר"ל כתב עוד יותר, שגם במי שעורך סעודת מרעים לחברים מקיים בזה גם מצות הכנסת אורחים.

וז"ל, הפתחי תשובה יורה דעה סימן סט ס"ק יג, כתב בסולת למנחה כלל ט"ו בשם ח"א מקום שהוזכר כבוד אורחים היינו כגון בעלי תורה ובעלי שם טוב ומע"ט או עני בן טובים או עשירים שראוי לכבדם שאינם עושים רעה ולא הגרועים או הקבצנים שעוברים ושבים בשביל טרף ומזון הם בכלל צדקה ע"ש. וכתב עוד דלא מקרי אורחים אלא שנתארחו בביתו אבל לא כשזימן אצלו חבירו. והוא ז"ל חולק עליו בזה וסיים דלכתחלה לא יזמין אצלו חבירו אם יודע שהוא צריך להקל בענין הדחה או מליחה אבל אם כבר זימן אצלו אז יש להקל כמו מפני שאר אורחים עכ"ד ע"ש.

כתב בעל התניא בליקוטי אמרים פרק כו וזה לשונו, ולכן ארז"ל כי השמחים ביסורים עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו כי השמחה היא מאהבתו קרבת ה' יותר מכל חיי העוה"ז כדכתיב כי טוב חסדך מחיים וגו' וקרבת ה' היא ביתר שאת ומעלה לאין קץ בעלמא דאתכסיא כי שם חביון עוזו ויושב בסתר עליון ועל כן זוכה לצאת השמש בגבורתו לעתיד לבא שהיא יציאת חמה מנרתקה שהיא מכוסה בו בעוה"ז ולעתיד תתגלה מכסויה דהיינו שאז יתגלה עלמא דאתכסיא ויזרח ויאיר בגילוי רב ועצום לכל החוסים בו בעוה"ז ומסתופפים בצלו צל החכמה שהוא בחי' צל ולא אורה וטובה נראים וד"ל: עכ"ל.

והנה באברהם אבינו ע"ה איתא בפרשה כחום היום שהוציא הקב"ה חמה מנרתיקה. וכפי' רש"י, כחום היום - הוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים, ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא המלאכים עליו בדמות אנשים:

ולבאר דבריו לפי מה שכתב הבעל התניא נראה, דאברהם בכרותו ברית מילה עם הקב"ה הגיע לדרגא של אהבה בתענוגים למעלה מטעם ודעת, וזכה לאורה וטובה הנראים ללא צל והוא זכה לדרגא של הוציא חמה מנרתיקה, כי הפך להיות בקירבת ה' ללא שום כיסוי ומחיצה, ויצא מצל החכמה להיות עם הקב"ה בכל ליבו ונפשו.

אך אברהם לא חפץ בכל אלה, ורצה להמשיך את עצמו הלאה לעשיה כל עוד נשמתו בו, וגדולה הכנסת אורחים, ההתעסקות עם עפר רגליהם של עובדי אלילים שזוהי הדרגא הנמוכה בעשיה יותר מקבלת פני שכינה בדרגא הכי גבוהה, וכלשונו הטהור של בעל הליקוטי מוהר"ן, תנינא ז', וז"ל, כי מי שידע קצת בידיעתו ית', הוא יודע שעיקר התענוגים והשעשועים של הש"י הוא רק שאנחנו מעולם הזה השפל נגדל ונקדש שמו ית'. וזהו עיקר התענוגים והשעשועים של הש"י, כ"ש ואבית תהלה מגושי עפר מקרוצי חומר וכו'. כי הש"י יש לו שרפים וחיות ואופנים ועולמות עליונים, שהם עובדים אותו ית', ואעפ"כ עיקר התענוג והשעשוע שלו, כשעולה למעלה העבודה של עולם השפל הזה. ע"כ.

ובזה מיושב מה שקשה על רש"י הק' שפירש, שהקב"ה הוציא חמה מנרתיקה כדי שלא יבואו אורחים ראה שאברהם הצטער הביא מלאכים וכו'.

וקשה, מדוע לא הכניס בחזרה את החמה כדי שיבואו אורחים, ועוד, מעיקרא מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר.

אך לפי"ד מיושב שפיר, כי הקב"ה ראה את אברהם מידת החסד ושלימות הבריאה שהגיע לדרגת הדביקות למעלה מהכל, חמה ללא נרתיקה, השפעה ודביקות ללא כיסוי וגבול, אך אברהם הצטער בהתנתקותו מהעשיה, כל עוד רוחו בו, כי עיקר התענוגים של הקב"ה היא בעבודתנו בזה העולם השפל, ראה הקב"ה את שלימות השגתו זו ושלח לו מלאכים בדמות בני אדם, הוא לא רצה להפסיק דביקותו ממנו ולהכניס חמה לנרתיקה, אבל חפץ היה בעשייתו, לכן שלח שלוש מלאכים ובזה קיים אברהם אבינו תאוותו לעשיית חסד והכנסת אורחים.

ולפי זה מבואר המדרש כאן בפרשה שאומר, שבשכר והשענו תחת העץ זכו למצות סוכה. כי הרי אברהם זכה לדביקות מוחלטת ללא צל החכמה כלשונו של הבעל התניא, וא"כ כבר היה עם השכינה ללא צל, אך ברצונו להמשיך בעשיה ללא הפסקה, קיבל האורחים והושיבם תחת העץ, הוא המשיך בכח את הצל כדי להישאר בעשיה ולא בביטול, ולכן זכו ילדיו אף אלו שעדיין לא זכו לדביקות הנכספת, לשבת תחת צל השכינה על ידי צל סוכה בעולם הזה ועל ידי כך יתעלו לדרגת הוציא חמה מנרתיקה לעתיד לבוא.

לזכות נכדי

נועם אלימלך נ"י בן פרידא גיטל תחי'

שפדיון הבן אצלו ביום א' הקרוב

יזכה להיכנס לחלקו של השי"ת ונראה אנחנו

וכל המשפחה ממנו נחת דקדושה עד בלי די